

Barneveldse vof realiseert 86.000 kg melk per hectare

Mega-intensief én rendabel

Het melkveebedrijf van Peter Boersen en zijn zakenpartner Lenneke Zilverentant in Barneveld is misschien wel het intensiefste bedrijf van Nederland. Met 140 melkkoeien (en 130 stuks jongvee) produceren ze bijna 1,5 miljoen liter melk op slechts 17 hectare grond. Dat dit uit kan, heeft alles te maken met de hoge grondprijs in de Gelderse Vallei.

Aan de Scherpenzeelseweg 89 in Barneveld ligt een bijzonder bedrijf. Niet alleen vanwege de enorme hoeveelheid van dik 86.000 liter melk die hier per hectare wordt geproduceerd. Ook vanwege de bijzondere ontstaansgeschiedenis, maar daarover later meer.

Peter Boersen (49) en zijn zakenpartner Lenneke Zilverentant (24) vormen sinds 1 januari 2012 een vof. Gezamenlijk runnen ze een bedrijf met slechts 17 hectare grond. Daarop houden ze 140 melkkoeien en 130

stuks jongvee. De gemiddelde melkproductie bedraagt 10.100 kilo per koe. Met behulp van twee DeLaval-melkrobots produceren ze zo jaarlijks bijna 1,5 miljoen kilo melk.

Om meteen maar met de hamvraag te beginnen: hoe zet je zo'n intensief bedrijf financieel rond? „Dat is een kwestie van rekenen en nog eens rekenen“, zeggen de beide vennoten. Tijdens het gesprek komt de rekenfunctie van de smartphones veelvuldig van pas en blijkt de grondprijs een cruciale rol te spelen. Zo vertelt Peter dat hij het

afgelopen jaar bijna 5.300 ton mest heeft afgevoerd, à 10 euro per ton. „Dat is ruim een halve ton mestafzetkosten per jaar. Natuurlijk drukt dat op de exploitatie, maar ga hier maar eens grond aankopen in de Gelderse Vallei. Dat begint bij 80.000 euro per hectare. Als wij alle mest op eigen grond kwijt zouden willen, hebben we 70 hectare extra nodig.“

Die extra grond zou natuurlijk ook voer opleveren. Maar als je die voeropbrengst en de besparing op mestafzetkosten afzet tegen

In het midden van de ligboxenstal staan twee DeLaval-melkrobots. De vaarzen en jonge koeien die onderaan in de rangorde staan, zitten op de linker robot; de dominante oudere dieren op de rechter robot. Die scheiding geeft rust in de koppel, volgens de veehouders.

Het – bescheiden – machinepark.

De jongste kalveren staan bij Peter in de opfokstal. Onder invloed van Lenneke lopen er sinds kort ook enkele roodbonte tussen.

de financieringslasten voor de grond, dan kan het pas uit wanneer de grondprijs onder de 30.000 euro per hectare komt, hebben Peter en Lenneke becijferd. En dat dat gebeurt, achten ze allebei vrij onwaarschijnlijk.

Voer aankopen

Mest afzetten dus. En voer aankopen. Uiteraard proberen ze eerst zo veel mogelijk rendement te halen van de eigen grond. „Mijn ervaring is namelijk dat je veel makkelijker goede maïs kunt aankopen dan goed gras”, zegt Peter. De 17 hectare grasland wordt dan ook niet beweide, maar heel intensief gemaaid. Zo halen ze pakweg vijf à zes snedes per jaar van het land; een totale drogestofopbrengst van 14 ton per hectare. Maar daarmee hebben ze nog niet de helft van het gras binnen dat ze nodig hebben.

De rest kopen ze aan. Dat biedt ook zijn voordelen, volgens Lenneke: „Wij kunnen precies het soort voer aankopen dat we nodig hebben om het rantsoen sluitend te krijgen.” Peter vertelt dat hij onlangs heel goedkoop een grove, eiwitarme kuil kon overnemen. „Voor de prijs per kilo droge stof zouden we het zelf niet kunnen telen. Die graskuil heb ik overgekuild in de eigen sleufsilos. Daarom wil ik dit seizoen 4 hectare los land bijhuren en die een paar keer heel kort laten maaien. Dan krijg je een snel product met hoog eiwit, dat kuil ik er dan overheen.”

Het meeste gras dat de vof vorig jaar heeft aangekocht, stond op stam. Alle maaisnedes bij elkaar opgeteld koopt de vof jaarlijks zo'n 50 à 60 hectare gras aan. Dat wordt aangevuld met 15 tot 20 hectare maïs. Afhankelijk van de samenstelling en de prijs komen daar nog bijproducten bij. „Wij zijn altijd aan het rekenen, sturen en schuiven met bijproducten”, schetst Peter. De koeien krijgen per dag 22 kilo droge stof (zie tabel) aan het voerhek en geven gemiddeld 32 kilo melk met 4,18 procent vet en 3,66 procent eiwit. De voerkosten bedragen zo'n 24 cent per liter, inclusief loonwerk.

„Vergeleken met andere bedrijven in de studieclub zitten we relatief hoog met

de voerkosten”, vindt Peter. Ook aan mestafzetkosten is het bedrijf 3,5 cent per liter kwijt. „Maar op andere posten, zoals mechanisatie- en grondbewerkingskosten, zitten we weer extreem laag. Na aftrek van alle directe kosten is ons saldo bijna 9 cent per liter. Daarmee komen we heel goed mee.” Omdat het areaal maar zo klein is, wordt bijna al het landwerk van maaien tot inkuilen aan de loonwerker overgelaten. „Wij hebben zelf alleen een schudder en een weidesleep”, lacht Lenneke. Het machinepark bestaat verder uit een trekker voor de voermengwagen, een shovel om die te laden, een oud trekkertje voor de mestmixer en een oude giertank. „Peter en ik hebben niks met trekkerwerk”, zegt Lenneke. „De koeien, dat is onze passie.”

Koeien tiptop verzorgd

Tussen de koeien brengt Lenneke dan ook de meeste tijd door. Het melkvee zit jaarrond binnen en moet dus tiptop verzorgd worden, vindt ze. De stal dateert uit 2006. De matrassen in de boxen zijn bestrooid met een beste laag stropulver (stro dat eerst tot brok wordt geperst en daarna verpulverd tot een soort zaagsel) en er ligt rubber op de roosters.

Drie keer per dag maakt Lenneke een controlerondje door de stal. Dan harkt ze de boxen even aan en brengt ze koeien die te hoog op de attentielijst van de robot staan, naar de wachtruimte voor de robot. Daar kunnen ze alleen via de robot weer uit. Dankzij de attentielijsten zit je heel dicht bovenop de koeien, ervaart ze. „Rantsoenfouten haal je er meteen uit, want dan komen de koeien minder vaak naar de robot. Ook koeien met bijvoorbeeld beginnende coli-infectie pik je er snel uit.” Lenneke is ook degene die dagelijks het gemengde rantsoen voor het voerhek draait.

Twee robotgroepen

Het melkvee is opgedeeld in twee groepen met elk hun eigen robot: de bazige (oudere) koeien zitten apart van de onderdanige

dieren (meest vaarzen). „Dat geeft rust en voorkomt dat dieren bij de robot worden weggestoten”, legt Peter uit.

Op het uiterst intensieve bedrijf mogen de robots eigenlijk niet stilstaan. De melkproductie per robot is leidend; belangrijker dan de productie per koe of het aantal melkingen, schetst Peter. Slechts 12 procent van de tijd is de robot niet bezet. „Het streven is naar 2.000 kilo melk per robot per dag; we zitten nu tegen de 1.900.” Aan de overkant van de voerengang is een ruim strohok voor de droge koeien. Die krijgen daar in de laatste tien dagen van de dracht ook uitloop naar buiten. Dat is goed voor het bewegingsapparaat en vergemakkelijkt het afkalven, is de ervaring van de veehouders. De speelweide ligt langs de doorgaande weg. „Onze melkkoeien staan jaarrond binnen, maar doordat de droge koeien wel buiten lopen, komen we toch een beetje aan de maatschappelijke wens tegemoet”, vertelt Lenneke.

Fokkerij

Qua fokkerij is Triple-A leidend, vertelt Peter. „Ik fok al 20 jaar op koeien die maximaal 8 kilo krachtvoer krijgen. De rest moeten ze zelf kunnen halen aan het voerhek.” Het ►

De droge koeien krijgen in de laatste tien dagen voor het afkalven uitloop naar buiten. Goed voor het bewegingsapparaat van de koeien en het oogt ook leuk, vinden de veehouders.

Lenneke maakt drie keer per dag een controlerondje tussen de koeien in de 3+1-rijige ligboxenstal.

Hoeveelheid en kostprijs van het voer per koe per dag

Product	Kostprijs in €
Bierbostel, 4 kg	1,00
Perspulp, 6 kg	1,02
Erwtvezel, 4 kg	0,96
Raapzaadschroot, 0,75 kg	0,24
Sojaschroot, 2 kg	0,64
Tarwe-maïsmeeel, 2 kg	0,56
2 soorten brok, 4,8 kg	1,60
Gras, 17,5 kg	1,26
Snijmaïs, 4,5 kg	0,27
Letlands hooi, 1 kg	0,15
Mineralen	0,14
Totaal voerkosten koe/dag	7,84
Totaal voerkosten/kg melk	0,245

selecteren van stieren met de juiste code doet Lenneke tegenwoordig. „Ik ben aardig gek van fokkerij”, glimlacht ze. De vof is klant bij vrijwel alle KI's en gebruikt elke stier die past, zolang het maar een Holstein is. „Inkruisen is voor gefrustreerde boeren”, meent Peter. Het liefst houdt hij de veestapel zwartbont, maar onder invloed van Lenneke lopen er nu ook een paar roodbonte kalfjes bij de jongste dieren.

Alle vaarskalveren die worden geboren, worden aangehouden en opgefokt. Met 60 stuks jongvee boven een jaar en 70 onder een jaar zitten de stallen onderhand aardig vol. Jongvee opfokken en verkopen deed Peter altijd al en met het oog op de verwachte vraag in 2015 houden ze deze tak van sport er zeker bij. Opfok doet Peter niet op basis van leeftijd, maar van gewicht. Als kalveren 90 kilo wegen, gaan ze van de melk af en met 100 kilo komen ze op de roosters. Inseminatie vindt plaats zodra de dieren 380 kilo wegen én minimaal 13 maanden oud zijn. „In de dracht groeien ze allemaal 150 tot 200 kilo. Zo krijg je altijd uniforme vaarzen aan de melk en hou je de opfokkosten goed onder controle.”

Alle vaarzen worden na het afkalven een maand aangemolken. „De beste houden we zelf en de andere brengen nog altijd minimaal 1.000 euro op, plus een kalf en een maand melk in de tank”, vinden de vennoten.

De melk wordt uiteraard geleverd aan de coöperatie Delta Milk, waarvan Peter Boersen mede-oprichter is. De voerschotmelkprijs van deze coöperatie is gelijk aan de voerschotprijs van FrieslandCampina, stelt hij. Afhankelijk van de resultaten van de eigen zuivelfabriek van Delta Milk, De Graafstroom in Bleskensgraaf, wordt een nabetaling uitgekeerd.

Voercentrum

Peter is daarnaast ook nog actief als voorzitter van het voercentrum Voer Samenwerking Veluwe (in oprichting). „Op ons eigen bedrijf kopen we ook heel veel voer aan en wordt er heel veel gerekend. Daarom ben ik ook groot voorstander van zo'n voercentrum, dat maakt het voor veehouders heel makkelijk om bijvoorbeeld de voerefficiëntie te berekenen.” Omdat hij altijd veel cijfers paraat heeft, vindt hij het ook leuk om een halve dag per week praktijklessen voor het Groenhorst College te verzorgen. Dat doet hij op het eigen bedrijf. Dankzij de samenwerking met Lenneke kan hij zich voor deze en andere (bestuurs)taken gemakkelijk vrij maken. „We kunnen het werk nu met twee man prima aan, de samenwerking gaat heel goed”, zeggen de beide vennoten. Peter: „Lenneke doet de koeien, ik doe de financiële kant. Maar we zijn beide volledig

gelijkwaardig, we kunnen elkaars taken zó overnemen.”

Verhaal apart

Hoe deze samenwerking en het extreem extensieve bedrijf is ontstaan, is een verhaal apart. Peter Boersen en zijn echtgenote Rian (49) komen oorspronkelijk uit Hoogland bij Amersfoort. Twintig jaar geleden moest het melkveebedrijf daar wijken vanwege de uitbreiding van Hoogland. Het bedrijf werd verkocht en in het dorpje Achthuizen op Goeree-Overflakkee (Z.-H.) werd een nieuw bedrijf aangekocht van 50 hectare. De bedoeling was dat het gezin Boersen, met een dochtertje van twee en een zontje van negen maanden, daar naartoe zou verhuizen. Maar de koop was nauwelijks rond of bij Rian werd de diagnose MS gesteld. Dat betekende dat de lichamelijke klachten waar Rian mee kampte, niet zouden verbeteren. Peter nam al veel zorgtaken thuis over. Twee keer per dag melken én de zorg voor twee kleine kinderen, dat zou niet gaan. Daarom werd besloten het bedrijf in Achthuizen op papier te verkleinen. Met die besparing werd het bedrijf in Barneveld gekocht, met 12 hectare grond. Met ouders en schoonouders in de buurt als achtervangers zou Peter hier op afstand het bedrijf in Achthuizen managen en in Barneveld het jongvee opfokken, totdat de

Bedrijfsgegevens

De vof van Peter Boersen en Lenneke Zilverentant houdt 140 melkkoeien en 130 stuks jongvee op 17 hectare. De gemiddelde productie bedraagt 10.100 liter melk per koe, met 4,18 % vet en 3,66 % eiwit. De jaarproductie is 141.000 kg melk. Op de eigen grond wordt alleen gras geteeld; verder wordt alle ruw- en krachtvoer aangekocht. De voerkosten zitten bijna op 24 cent per liter melk. Ook alle mest wordt afgezet; op jaarbasis kost dat 3,5 cent per liter melk.

Qua fokkerij is Triple A leidend. De vof gebruikt alleen bewezen fokstieren en geen proefstieren of genomics-

stieren. De stieren worden betrokken bij diverse KI-organisaties. Alles wat na twee inseminaties niet drachtig is, gaat bij de eigen stier. Momenteel lopen er bij het melkvee veel dochters van de Italiaanse stier Arpagone en verder van Lord Lily, Archibald en van de eigen stier.

Bij het jongvee zitten nazaten van Lonar, Garrett, Leola en Minos: een Duitse stier die het op papier heel slecht doet, maar mooie kalveren geeft, aldus Lenneke. In het vat zitten rietjes van onder meer Cricket, Nano, Spooky en Danillo.

Recht achter de ligboxenstal ligt de 'voerkeuken', diverse silo's en een rij sleufsilos met de verschillende soorten ruwvoer, krachtvoer en bijproducten.

kinderen 'oud' genoeg zouden zijn om de overstap naar het melkveebedrijf op Goeree te maken. Tot die tijd zou een bedrijfsleider daar de 70 koeien melken. „Maar tien jaar later wilden mijn vrouw en de kinderen absoluut niet meer weg uit Barneveld“, vertelt Peter. „Toen zijn we gaan rekenen of het ook hier zou kunnen, op 12 hectare.“ Met de verkoop van het bedrijf in Achthuizen moest het haalbaar zijn. Er moest dan wel een nieuwe stal komen. Gezien de omstandigheden lag robotmelken voor de hand. In Achthuizen werd 8 ton melk geproduceerd. Dat was te veel voor één melkrobot. Bovendien: wie nieuw bouwt, wil toch graag uitbreiden, zegt Peter. Twee robots dus. In de volgende vier jaar werd het bedrijf in Barneveld bijna verdubbeld, tot de huidige omvang van 1,5 miljoen liter melk. „Toen zaten we op 117.000 liter melk per hectare. Zo'n getal van zes cijfers paste niet eens in het managementprogramma.“ De 12 hectare grasland werd intensief gemaaid en voor de rest werd het benodigde voer aangekocht en de meeste mest afgezet. Die boekhouding en administratie deed Rian altijd. Als gevolg van de slopende zenuwziekte moest ze de laatste jaren ook die taken neerleggen.

Arbeid inhuren

Om het werk rond te zetten, huurde Peter voor één à twee dagen in de week arbeid

in. Zo maakte ook Lenneke Zilverentant (24) in 2009 kennis met het bedrijf. Een vlotte jonge ondernemster, afkomstig uit een burgergezin uit Ede, met een grote passie voor vee. In 2008 ging ze met haar mas-diploma op zak als zzp'er aan de slag in de bedrijfsverzorging. „Varkens, kippen, paarden, koeien, ik heb van alles gedaan, maar de koeien vond ik altijd het leukst“, vertelt ze.

In de zomer van 2009 ging ze een dag in de week aan het werk bij Boersen, voornamelijk kalverhokken schoonmaken. Peter had echter snel door dat Lenneke veel meer in haar mars had dan schoonmaken alleen. Ze had een uitstekend gevoel voor het vee. „Als ik vroeg of ze gezien had dat dat ene kalf ziek was, had zij hem al behandeld met het juiste middel“, schetst hij. Eén dag in de week werden er al gauw twee; Boersen was namelijk ook bestuurlijk druk met de oprichting van de coöperatie Delta Milk. In de zomer van 2011 deed hij zijn medewerkster een voorstel: zou ze geen bedrijfsleider willen worden? Lenneke moest er even over nadenken – ze had negen adressen waar ze als zzp'er met plezier werkte en waar ze afscheid zou moeten nemen – maar het antwoord was 'ja'. Ze greep haar kans om boerin te kunnen worden. Peter: „Het idee was eerst dat ze in loondienst zou komen, maar op advies van onze accountant hebben we gekozen voor een vof. Die zijn we op 1 januari 2012 aangegaan.“

Het bijzondere verhaal was daarmee nog niet klaar. Diezelfde maand bleek dat het bedrijf naast hen te koop kwam. Een woonhuis van een gestopte agrariër, met een stal waarin jongvee was opgefokt, en 5 hectare grond. De percelen grensden aan die van Boersen. Mooier kon haast niet. In oktober 2012 betrokken Peter en Rian deze woning, waar Peter de jongvee-opfok doet. Een nieuw asfaltweggetje verbindt de beide erven aan de achterzijde aan elkaar, zodat Peter 'op de fiets naar zijn werk' kan. Lenneke en haar vriend Frank Leentvaar verhuisden naar de boerderij, waar Lenneke nu dagelijks tussen de koeien zit. „Zeven jaar geleden ben ik met school op de open dag van dit bedrijf geweest“, blikt ze terug. „Toen dacht ik nog: zoiets zal ik nooit kunnen bereiken, met mijn stadse achtergrond. Dat ik hier terecht ben gekomen, is een lot uit de loterij.“ De kinderen van Peter en Rian zijn inmiddels 22 en 20. Peter: „Onze dochter doet hbo pedagogiek; die heeft geen interesse in overname van het bedrijf. Onze zoon op dit moment ook nog niet. Hij doet wel een agrarische opleiding, maar als hij van school komt, wil ik dat hij eerst enkele jaren elders in loondienst gaat, gewoon om die ervaring op te doen. Mocht hij op termijn toch interesse krijgen in het bedrijf, dan is het met wat uitbreiding ook wel groot genoeg voor drie inkomens.“ ■

Het achteraanzicht van het gecombineerde bedrijf. Links is het erf van Lenneke (met melkveestal, het woonhuis is niet te zien) en rechts dat van Peter, met jongveestal en woonhuis. De sloot was vroeger de erfgras.

